

มาตรฐานการดำเนินงาน

โครงการแผนภูมิความชุกและระบาดวิทยาของโรคพยาธิใบไม้ตับใน 27 จังหวัดของประเทศไทย: การประยุกต์ใช้การตรวจวินิจฉัยวิธีใหม่ในการกำจัดพยาธิในชุมชนต้นแบบ (Standard Operating Procedure: SOP)

ขั้นตอนการให้ยาพราซิควอลเทล(Praziquantel)

1. ทำการตรวจคัดกรองผู้ที่ติดเชื้พยาธิใบไม้ตับและพยาธิอื่น ๆ โดยตรวจอุจจาระในตำบลที่เข้าร่วมโครงการ และการตรวจอุจจาระและปัสสาวะในตำบลต้นแบบ (Cohort population) หากพบว่าติดเชื้พยาธิจะได้รับยารักษาพยาธิที่พบตามความเหมาะสม
2. การจ่ายยา พราซิควอลเทลเพื่อรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับโดยการนัดหมายผู้ที่ติดให้มารับยาที่โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล ชั่งน้ำหนักตัวผู้ที่มารับยา คำนวณปริมาณเม็ดยา ตามตารางที่1 และลงข้อมูลในแบบประเมินการให้ยาพราซิควอลเทล
3. ในการจ่ายยาให้กับผู้ติดเชื้พยาธิใบไม้ตับ จะต้องให้คำแนะนำการให้ยาแก่คนไข้ และ ปฏิบัติตาม SOP การจ่ายยารักษาโรคพยาธิใบไม้ตับต้องให้ผู้มารับยา ลงชื่อทุกครั้งที่ได้รับยา
4. การประเมินผลข้างเคียงยา หลังจากอาสาสมัครรับประทานยารักษาโรคพยาธิใบไม้ตับแล้ว 3 วัน ผู้ปฏิบัติหรือเจ้าหน้าที่ อสม. นำแบบสอบถามสอบถามอาการข้างเคียงที่เกิดจากการรับประทานยารักษาโรคพยาธิใบไม้ตับตามแบบฟอร์มที่เตรียมให้และต้องให้ผู้ให้ข้อมูลลงชื่อทุกครั้งว่าให้ข้อมูลด้วยตนเอง

ยาพราซิควอลเทล (Praziquantel)

ยารักษา โรคพยาธิใบไม้ตับพยาธิใบไม้ลำไส้พยาธิตัวตืด

วิธีการให้ยา

ให้รับประทานยาตามน้ำหนักตัว ขนาดยา 40 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม กินครั้งเดียว หลังอาหารทันทีดังนี้

ตารางที่ 1 การคำนวณจำนวนเม็ดยา ที่ต้องได้รับในช่วงน้ำหนักตัวต่างๆ

น้ำหนักตัว (กิโลกรัม)	จำนวนเม็ดยาที่ให้ใน 1 ครั้ง
15-20	1
21-26	1½
27-34	2
35-41	2½
42-50	3
51-56	3½
57-63	4
64-71	4½

น้ำหนักตัว (กิโลกรัม)	จำนวนเม็ดยาที่ให้ใน 1 ครั้ง
72-80	5
81-86	5½
≥ 87	6

ข้อแนะนำการใช้ยา

(ต้องพูดทุกครั้งที่ย้ายยา และขณะให้คำแนะนำการใช้ยาต้องโซวี่ไบแนบให้ผู้มารับยาดู)

1. กินยาโดย กลืนเม็ดยาพร้อมน้ำทันที อย่าอมไว้ในปาก เพื่อป้องกันรสอันไม่พึงประสงค์
2. ไม่ควรกินยาตอนท้องว่าง โดยให้กินหลังอาหารทันทีเพื่อป้องกันการมวนท้อง คลื่นไส้ อาเจียน
3. ห้ามเคี้ยวเม็ดยา
4. ห้ามแบ่งยาแก่ผู้อื่น
5. ไม่ควรดื่มสุรา ภายใน 3 วัน หลังจากกินยา
6. ยาอาจมีผล่วงซึม จึงควรหลีกเลี่ยงการขับรถ การใช้เครื่องจักรหนัก
7. ท่านสามารถอ่านคำแนะนำการใช้ยาที่ได้แนบไว้ในซองยา
8. อ่านฉลากยาก่อนรับประทานยาทุกครั้งและควรปฏิบัติตามคำแนะนำในใบแนบอย่างเคร่งครัด

อาการข้างเคียง

ยา Praziquantel เป็นยาที่มีผลข้างเคียงน้อย อาการที่พบได้หลังรับประทานยา คือ ปวดศีรษะ มีนงง คลื่นไส้ ปวดท้อง และปวดกล้ามเนื้อ แต่ไม่ได้เกิดขึ้นกับผู้รับประทานยาทุกราย และอาการจะหายไปภายใน 48 ชั่วโมง

ข้อห้ามใช้

ห้ามให้ยาในหญิงตั้งครรภ์ ผู้หญิงให้นมบุตร (ผู้ป่วยโรคหัวใจ ความดัน เบาหวาน ต้อง อยู่ในความดูแลของแพทย์) เด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี และผู้ที่แพ้หรือไวต่อตัวยาและส่วนประกอบของยา ห้ามดื่มสุราและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ขณะในช่วงรับประทานยารักษาโรค